

Muiderberg, 12 juni 1965

Geachte Heer Van Ham,

De gemeente Baarle-Nassau verzocht ons - 'overigens geheel vrijblijvend en zonder enige verplichting' - advies te verstrekken bij het ontwerpen van een gemeentevlag.

Wij willen hieraan uiteraard graag zo spoedig mogelijk voldoen, maar zouden ons advies vooraf nog even aan uw ideeën willen toetsen.

Ervan uit gaande (zie uw Gemeentewapens in Noord-Brabant II) dat Baarle behoort tot de trits Alphen-Baarle-Chaam zullen de vlaggen bij voorkeur net als de wapens een zekere eenheid in beeld moeten vertonen.

In een normale driebanigheid zou òf het wit, òf het groen (de oorspronkelijke wapenkleuren) teveel de overhand krijgen en bovendien zou teveel associatie ontstaan met elders gebruikelijke wit-groen-wit of groen-wit-groen vlaggen. (Voor Alphen en Riel geldt ditzelfde).

Daarom zouden wij willen voorstellen, voor deze gemeentengroep een effen vlag met steeds drie smalle banen op het midden te bezigen, in dit geval dus rood, met drie smalle witte banen.

De huidige wapenkleuren zou ik echter hier niet willen verwaarlozen. Het zijn indertijd 's Konings Kleuren geweest bij de bevestiging van het gemeentewapen en juist dat geel-blauw brengt ons het (-) Nassau's gedeelte in herinnering tegenover een wellicht ook tot stand te brengen Baarle-vlag met de Hertogelijke kleuren (Baarle-Hertog).

Vandaar onze suggestie tot een keuze van twee verdere mogelijkheden:

Volgens het raadsbesluit waarbij de vlag van Breda werd ingesteld, is onverbreekelijk aan deze vlag verbonden een rood-wit-blauwe wimpel (eig. oranje-w-b). Baarle in de Baronie van Breda zou dus iets dergelijks kunnen doen met een geel-blauwe wimpel (TERZIJDE: tot omstreeks 1930 werden in Friesland meer van dergelijke Nassauwimpels gebruikt dan oranje-!).

Een andere mogelijkheid is, aan de broekzijde op de drie smalle banen een blauwe ruit op de punt te plaatsen, en op het midden daarvan 1 geel blok (verbeeldende dus zowel pars-pro-tot een baal als een geel blok uit het Nassauwapen).

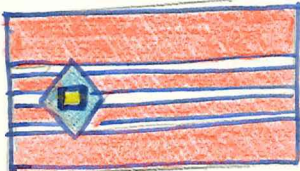
Met interesse hoor ik graag uw gedachten, alvorens Baarle-Nassau te antwoorden met een advies (waarvan u dan wel weer afschrift krijgt).

Vriendelijke groeten,

PS: Aan nader commentaar op uw scripties wordt gewerkt.

Zojuist aanmelding voor ons 'Congres' ontvangen uit Suid-Afrika !!

W.v.Ham
v.Hoogendorpstr.10
Steenbergen N.Br.

Steenbergen, 17 juni 1965.

Geachte Heer Sierksma,

Op uw brief van 12 dezer wil ik gaarne antwoorden.

Op de eerste plaats een algemene opmerking, die ik liever nog wat had uitgesteld, doch die nu automatisch aan de orde moet komen. In 1960 was volgens uw artikel in het tvO het standpunt van de HR v A aldus: "In de praktijk is gebleken, dat de HR v A in het bijzonder een nauwe aansluiting van de gemeentevlag bij het gemeentewapen voorstaat. Het zal dan ook menigmaal voorkomen, dat het eerste advies van de HR v A betrekking heeft op verbetering c.q. verandering van dit wapen, waardoor men de juiste gemeentekleuren leert kennen." Inmiddels zijn een aantal vlaggen vastgesteld, waarbij deze procedure niet is gevolgd; oude en nieuwe kleuren worden zelfs naast elkaar gebruikt. Is nu het standpunt van de HR veranderd of worden die "vrije vlaggen" niet geregistreerd?

Nu terzake Baarle-Nassau.

- a) op den duur zal ook een vlag met smalle banen - reeds voor enkele gemeenten vastgesteld - niet meer voldoen aan de eis van het voorkomen van "associaties" met andere vlaggen. Ik denk hier bijv. aan Woensdrecht.
- b) als gemeenschappelijk element in de drie vlaggen van Alphen-Baarle Chaam kunt u beter een driehoek gebruiken,; oud symbool van drie-eenheid. De ruit in uw vlag hoort zeker in de heraldiek van de Baronie niet thuis. (Wel in het Markiezaat!).
- c) op bijgaand schetsblaadje vindt u een aantal suggesties van mijn hand voor andere vlaggen. Vooral de vlaggen, waarin rood-wit-blauw blauw overheerst, geven specifiek de eigen status van de gemeente aan. Wat u opwerpt over "Hertogelijke kleuren" voor een eventuele vlag voor Baarle-Hertog: wat zijn Hertogelijke kleuren? Er zijn meerdere hertogelijke huizen geweest (vergelijk de grafelijke huizen van Holland: Hollandse Huis, Henegouwse Huis enz.) Rood en wit in het oude Baarlese wapen zullen m.i. eerder uit het Bredase of Antwerpse stammen; bovendien is het Baarle-Nassau, dat een vlag ambieert.
- d) De kwestie Baarle-Nassau /Baarle-Hertog ligt niet zo eenvoudig als wij in onze moderne rechtlijnigheid denken. Hier liggen 28 enclaves (ongeveer) , waarbinnen nog weer eens enclaves. In de middeleeuwen was het verschijnsel niet eens uniek. Er was ook een Zundert-Nassau en een Zundert-Hertog, een Hage-Nassau en-Hertog enz. enz. Bovendien lagen beide Baarles in 1817 (bij de wapenbevestiging) beiden in één koninkrijk. Blauw en goud hebben dus hier helemaal geen specifieke betekenis. Achteraf toedichten van motieven, die bij de bevestiging niet hebben bestaan, is een fout tegen de historische kritiek.
- e) Ik heb geen bewondering voor het "wimpelen" door de gemeente Breda. M.i. had de driekleurige baan op de vlag thuisgehoord, zoals op de historische prent te zien is. Verder moge ik u verzoeken, geen Friese tradities in Brabant in te voeren. U zou het toch ook niet bewonderen, wanneer de "skaene banen" in uw fraaie Fryske Flagge werden omgezet in Brabantse blokken! Ieder het zijne, zeggen ze in Steenbergen.

Tenslotte moge ik u verwijzen naar de bijlage; het laatste gedeelte van mijn overzichtjes. Er is echter nog meer in de pen. Maar dat een volgend keer. Tot mijn teleurstelling heeft uw granje met die maansatelliet nog geen resultaat gehad. Het tempo bij The Research Center is niet bepaald Amerikaans! Wij wachten af, met het geduld van de archivaris.

Met vriendelijke groeten,

W.v.Ham

Muiderberg, 22 juni 1965

Burgemeester en Wethouders
van Baarle-Nassau

onderwerp: gemeentevlag

uw brief nr. -2.07 van 10 juni 1965

Het is ons een eer, u bij dezen het volgende advies te mogen geven voor de instelling bij Raadsbesluit van een gemeentevlag voor Baarle-Nassau:

Een vlag, welke wordt omscreven

~~1. Een~~ Geel, met 3 witte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenhoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de witte banen, met in de broektop een geel blok,

voldoet in elk opzicht aan de te stellen eisen van de regels der banistiek.

De motivering van dit ontwerp luidt als volgt:

Een vlag ontleent kleuren en emblemen aan het gemeentewapen.

Baarle vormde eertijds met Alphen en Chaam samen de heerlijkheid Alphen. De wapens zijn van een latere datum, doch vertonen eenzelfde straan, namelijk drie sprekende symbolen - geplaatst 2 en 1 - op een schild. Voor Baarle zijn dit 'balen', stropakken of blokken.

De oude wapenkleuren van Baarle, namelijk wit en rood, werden bij de wapenbevestiging na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd (vergeten?) en vervangen door 's Konings Kleuren (de kleuren die thans nog in het Rijkswapen voorkomen).

In de gemeentevlag volgens dit geadviseerd ontwerp zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het grootste vlak van de vlag in, op geheel Nederlandse wijze ingedeeld volgens horizontale banen.

Wegens de traditie van het huidige wapen en uit reverentie tegenover de inmiddels verleende Koninklijke kleuren - tevens de 'Nassau-kleuren' - wordt de voornaamste plaats van de vlag langs de broeking ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding van een overlading van het geheel één blok als symbool voor de balen van het gemeentewapen op de principale plaats - in de broektop - gezet.

Aldus is een vlag ontstaan, rijk aan symboliek, beeld van de historie van de gemeente, en kleuren- en vormenrijk sprekend tot de verbeelding van de vlagvoerende gemeentenaren.

Wij kunnen u van harte adviseren een vlag volgens dit ontwerp aan de Raad ter instelling voor te dragen, u basierend op artikel 168 van de Gemeentewet.

Met interesse wachten wij de ontwikkeling van een en ander en uw reactie af. Inmiddels verzoeken wij u de betuiging van ons bijzonder respect te willen aanvaarden.

STICHTING VOOR BANISTIEK EN HERALDIEK
De Voorzitter,

Kl. Sierksma

Gelieve bij correspondentie steeds retourport bij te sluiten.

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

Gemeentevlag

De vlag, welke wordt omschreven:

Rood met drie witte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenhoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauw broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de witte banen, met in de broektop een geel blok.

Voldoet in elk opzicht aan de te stellen eisen van de regels der banistiek.

De motivering van dit ontwerp luidt als volgt:

Een vlag ontleent kleuren en emblemen aan het gemeentewapen.

Baarle vormde eertijds met Alphen en Chaam samen de heerlijkheid Alphen. De wapens zijn van een latere datum, doch vertonen eenzelfde stramien, namelijk drie sprekende symbolen -geplaatst 2 en 1- op een schild. Voor Baarle zijn dit "balen", stropakken of blokken.

De oude wapenkleuren van Baarle, namelijk wit en rood, werden bij de wapenbevestiging na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd (vergeten?) en vervangen door 's Konings Kleuren (de kleuren die thans nog in het Rijkswapen voorkomen).

In de gemeentevlag zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het grootste vlak van de vlag in, op geheel Nederlandse wijze ingedeeld volgens horizontale banen.

Wegens de traditie van het huidige wapen en uit reverentie tegenover de inder tijd verleende Koninklijke kleuren -tevens de Nassau-kleuren- wordt de voornaamste plaats van de vlag langs de broeking ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding van een overlading van het geheel één blok als symbool voor de balen van het gemeentewapen op de principale plaats - in de broektop- gezet.

Aldus is een vlag ontstaan, rijk aan symboliek, beeld van de historie van de gemeente, en kleuren- en vormenrijk sprekend tot de verbeelding van de vlagvoerende gemeentenaren.

De raad van de gemeente Baarle-Nassau heeft in zijn vergadering van 20-8-1965 besloten tot instelling van een gemeentevlag zoals hierboven omschreven.

TOELICHTING op de raadsagenda van 20 augustus 1965.

1. B.&W. stellen voor de subsidieverzoeken genoemd onder a, c, f en g af te wijzen en subsidie te verlenen aan de instellingen genoemd sub b. f 50.- per leerling in deze gemeente woonachtig.
d. f 25.- per jaar.
e. 1 cent per inwoner.
h. f 100.- per leerling in deze gemeente woonachtig.
i. f 25.- per jaar.
j. 1 cent per inwoner.
k. f 25.- per jaar.
l. $1\frac{1}{2}$ cent per inwoner.
2. De vergoeding art.101bis L.o.wet voor een leeraar in de lichamelijke opvoeding aan de ulo-school dient over 1963 te worden vastgesteld op f 2126.51, voor 1964 op f 2909.19 en het voorschot voor 1965 op f 2884.-.
3. De vergoeding art.101 L.o.wet over 1964 wordt vastgesteld op bedragen berekend naar f 55.- per leerling voor l.o. en f 70.- voor ulo.
4. De schoolbanken in de jongensschool zijn verouderd en afgekeurd door de schoolarts. Ook het overige meubilair dient vernieuwd te worden. Aanschaffing van sets, bureaux, lessenaar en borden vraagt een bedrag van f 18852.50. Goedkeurend advies van de Inspecteur is door het schoolbestuur overgelegd. Voorgesteld wordt de gevraagde medewerking te verlenen en een desbetreffende begrotingswijziging ter goedkeuring in te zenden.
5. Twee aanslagen in de straatbelasting 1964, resp. groot f 0.90 en f 119.10 werden niet betaald en moeten oninbaar worden verklaard.
6. Het dodenhuis op de R.K. begraafplaats moet hoog noodzakelijk worden gerestaureerd en ingericht. De kosten worden door het kerkbestuur geraamd op f 1382.70. Aangezien de gemeente belang heeft bij een passend dodenhuis o.a. bij verkeersongevallen, hetgeen nog al eens voorkomt, stellen B.&W. voor in genoemde kosten een bijdrage te verlenen van f 700.-.
7. Door de stichting voor Danistiek en Heraldiek te Muiderberg is een gemeentevlag voor deze gemeente ontworpen. Aangezien het hebben van een gemeentevlag zijn nut kan hebben stellen B.&W. voor zo'n vlag in te stellen, gebaseerd op art.168 van de gemeentewet.
8. Voorgesteld wordt aan F.C. van den Brandt en A.G. Broos bouwgrond te verkopen in het uitbreidingsplan langs de De la Sallestraat volgens nader overeen te komen grootte (plm. 460 en 380 m²) voor de prijs van f 10.- per m².
9. De afrastering van het hertenkamp op Loveren is versleten. De kosten van vernieuwing zijn door de opzichter geraamd op f 1312.-. Voorgesteld wordt een nieuwe afrastering aan te brengen.
10. De straataanlagbelasting, ingesteld bij raadsbesluit van 26 februari 1960, werd koninklijk goedgekeurd tot 1 januari 1965. Voorgesteld wordt opnieuw koninklijke goedkeuring aan te vragen en de omschrijving van de onder deze belasting vallende gronden ("uitbreidingsplan Noord") zodanig te wijzigen, dat in de toekomst geen vergissingen meer mogelijk zijn.
11. Door de provinciale consulet voor het muzikonderwijs zijn verschillende besprekingen gevoerd met hoofden van scholen en andere belangstellenden in A.B.C.-gemeenten plus Gilze over de mogelijkheden om te komen tot muzikonderwijs in deze gemeenten. Vastgesteld werd dat zulks alleen mogelijk is in de vorm van een streekschool, d.w.z. reizende leerkrachten geven de lessen in een lokaal ter plaatse. Van de vele streekscholen welke reeds tot stand kwamen werden als voorbeeld gesteld Cuijk e.a., Boxmeer e.a., Mill e.a., Gemert e.a. Oisterwijk

Toel. 1/8 Raadsafonda van 20 augustus 1965.

- VII. Gemeentevlag
-2.07 De raad besluit, op voorstel van Ben^W, tot vaststelling van een gemeentevlag overeenkomstig het ontwerp van de stichting voor banistiek en heraldiek te Muiderberg.
- VIII. Grondaan-
koop. De volgende in het uitbreidingsplan aan de la Salle-
straat gelegen gronden worden verkocht voor de prijs van tien gulden per m².
aan F.C.v.d.Brandt 450 m²
aan C.A.Broos 420 m²
aan P.J.de Greef 390 m²
- IX. afrastering
hertenkamp Voor het vernieuwen van de afrastering rond het herten-
kamp op Loveren wordt een krediet beschikbaar gesteld van f 1.312,-.
- X. Straataanleg-
belasting De verordening op de heffing van strataanlegbelasting
wordt gewijzigd conform het ter vergadering aanwezige concept.
- XI. Muziekonder-
wijs. Naar aanleiding van een rapport van de commissie voer-
bereidend muziekonderwijs in de gemeenten Alphen en
-1.845.18 Riel, Baarle-Nassau, Chaam en Gilze besluit de raad in
princiep medewerking te verlenen om tot voorbereidend
muziekonderricht te komen.
- XII. Zekerheids-
stelling "eigen De op 29 jan. 1965 verleende zekerheidsstelling ten be-
woningbezit" hoeve van J.F. Brosens, bedragende f 12.500,- wordt ge-
-1.778.538 wijzigd in dier voege dat de lening wordt aangegaan bij
de boerenleenbank in plaats van bij de levensverzeke-
ringsmij. "Concordia" te Utrecht.
- XIII. Gemeente-
rekening 1962 Voorlopige vaststelling gemeente-rekening 1962 en reke-
-2.07.252.11 ning woningbedrijf.
De voorzitter verzoekt de commissie van onderzoek verslag
uit te brengen van haar bevindingen.
Dit geschiedt bij monde van de Heer Severijns, die het
volgende voorleest.
"Op dinsdag 17 augustus 1965 is de door Uwe raad be-
hoemde commissie tot onderzoek van de gemeente-rekening
1962, bestaande uit de heren J. Laurijssen, J. Severijns
en J. Verheijen, ten gemeentehuize bijeen geweest.
Aan onze commissie werden overgelegd een aantal exem-
plaren van de gemeente-rekening 1962, de grootboek- en
secretariekaarten, de staten I, II, III, alsmede
de staten van de nog te verhalen posten en te doene be-
talingen.
Tevens een groot aantal bijlagen ter staving van de ge-
dane inkomsten en uitgaven.
Opgemerkt dient te worden dat het speuren naar fouten
of onnauwkeurigheden door onze commissie vrijwel over-
bodig was, aangezien de betrokken rekening uitgebreid
is gecontroleerd door het verificatiebureau van Neder-
landse Gemeenten.
Op de gewone dienst is in totaal uitgegeven f 1781.891,77.
Het algemeen beheer vergde hiervan een bedrag groot
f 136.788,19.

Het besluit van de Hoge Raad van Adel vermeldt;
"De Hoge Raad van Adel,gebruik makend van de macht aan denzelven verleend,
bij besluit van den 20 sten februari 1816,bevestigt bij dezen de gemeente
Baarle-Nassau; ingevolge het door haar gedaan verzoek,in het bezit van het
navolgende wapen; zijnde van lazuur met drie Baalen van goud,staande twee
en een".

Omschrijving gemeentevlag

De omschrijving is als volgt;

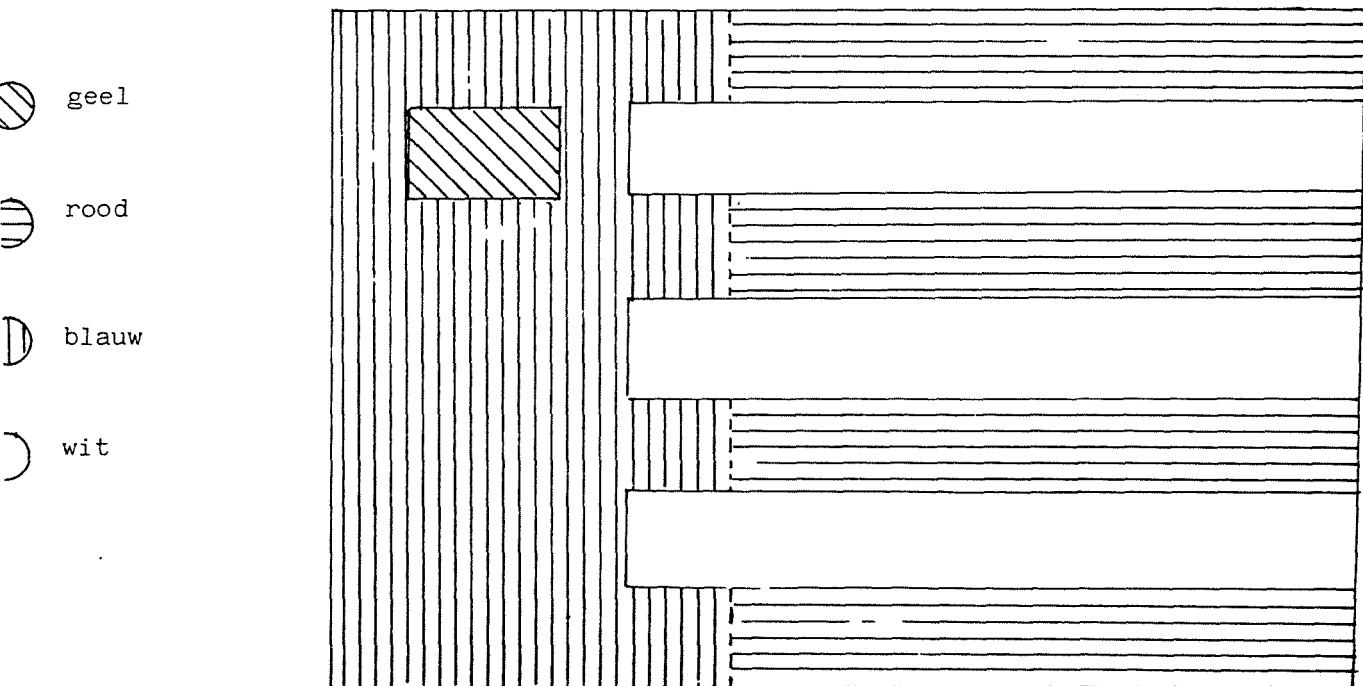
"Rood met drie witte tot op 2/7 van de totale vlaglengteaan de broek-
zijde verkorte even hoge banen,elk 1/7 van de totale vlaghoogte en aan de
broek een blauwe broekingbalk ter lengte van 2/5 van de vlaglengte,gebroken
door de witte banen met in de broektop een geel blok".

De oude wapenkleuren van Baarle,wit en rood,zijn bij de wapenbevestiging
na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd en vervangen door 's-Konings
Kleuren (die thans nog in het Rijkswapen voorkomen).

In de gemeentevlag zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het
grootste vlak van de vlag in,op nederlandse wijze ingedeeld volgens horizon-
tale banen. Wegens de traditie van het huidige gemeentewapen (zie boven) en
uit reverentie tegenover de indertijd verleende koninklijke kleuren - de
Nassau kleuren - wordt de voornaamste plaats van de vlag langs de broeking
ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding
van overdaad een blok als symbool voor de balen van het gemeentewapen op de
principale plaats - in de broektop - gezet.

Het ontwerp is totstand gekomen door medewerking van de Stichting voor
Banistiek en Heraldiek "Midgaard".

Het betreffende raadsbesluit dateert van 20 augustus 1965.

BAARLE-NASSAU

Omschrijving gemeentewapen

Het besluit van de Hoge Raad van Adel vermeldt;
"De Hoge Raad van Adel, gebruik makend van de macht aan denzelven verleend, bij besluit van den 20 sten februari 1816, bevestigt bij dezen de gemeente Baarle-Nassau; ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen; zijnde van lazuur met drie Baalen van goud, staande twee en een".

Omschrijving gemeentevlag

De omschrijving is als volgt;
"Rood met drie witte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte even hoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte en aan de broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de witte banen met in de broektop een geel blok".

De oude wapenkleuren van Baarle, wit en rood, zijn bij de wapenbevestiging na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd en vervangen door 's-Konings Kleuren (die thans nog in het Rijkswapen voorkomen).

In de gemeentevlag zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het grootste vlak van de vlag in, op nederlandse wijze ingedeeld volgens horizontale banen. Wegens de traditie van het huidige gemeentewapen (zie boven) en uit reverentie tegenover de indertijd verleende koninklijke kleuren - de Nassau kleuren - wordt de voornaamste plaats van de vlag langs de broeking ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding van overdaad een blok als symbool voor de balen van het gemeentewapen op de principale plaats - in de broektop - gezet.

Het ontwerp is tot stand gekomen door medewerking van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek "Midgaard".

Het betreffende raadsbesluit dateert van 20 augustus 1965.

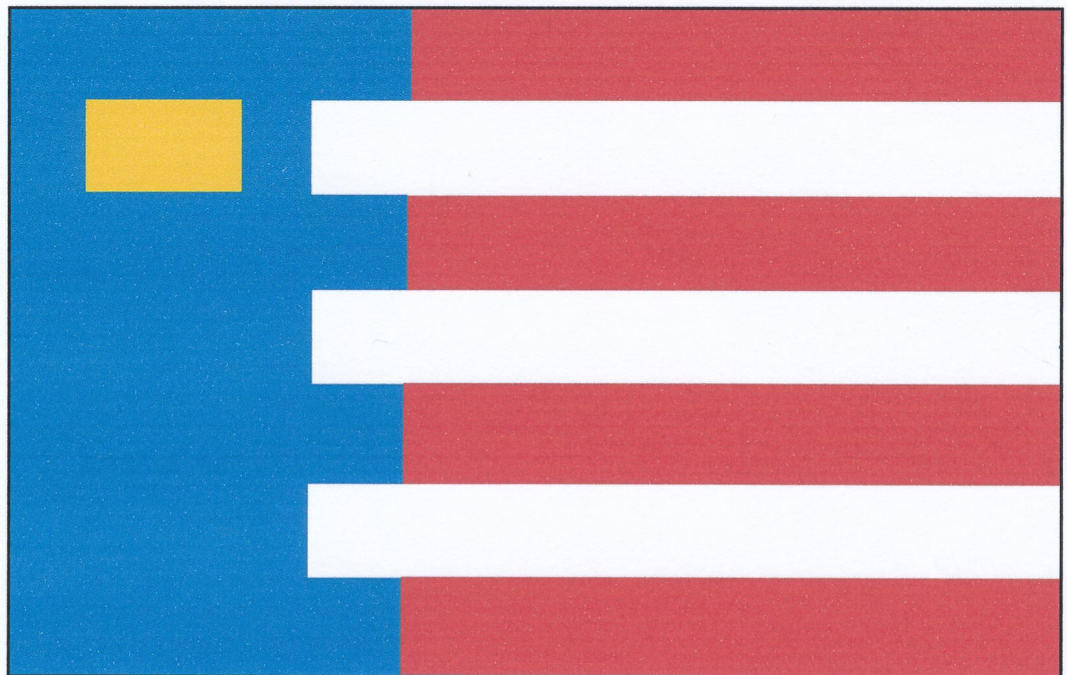

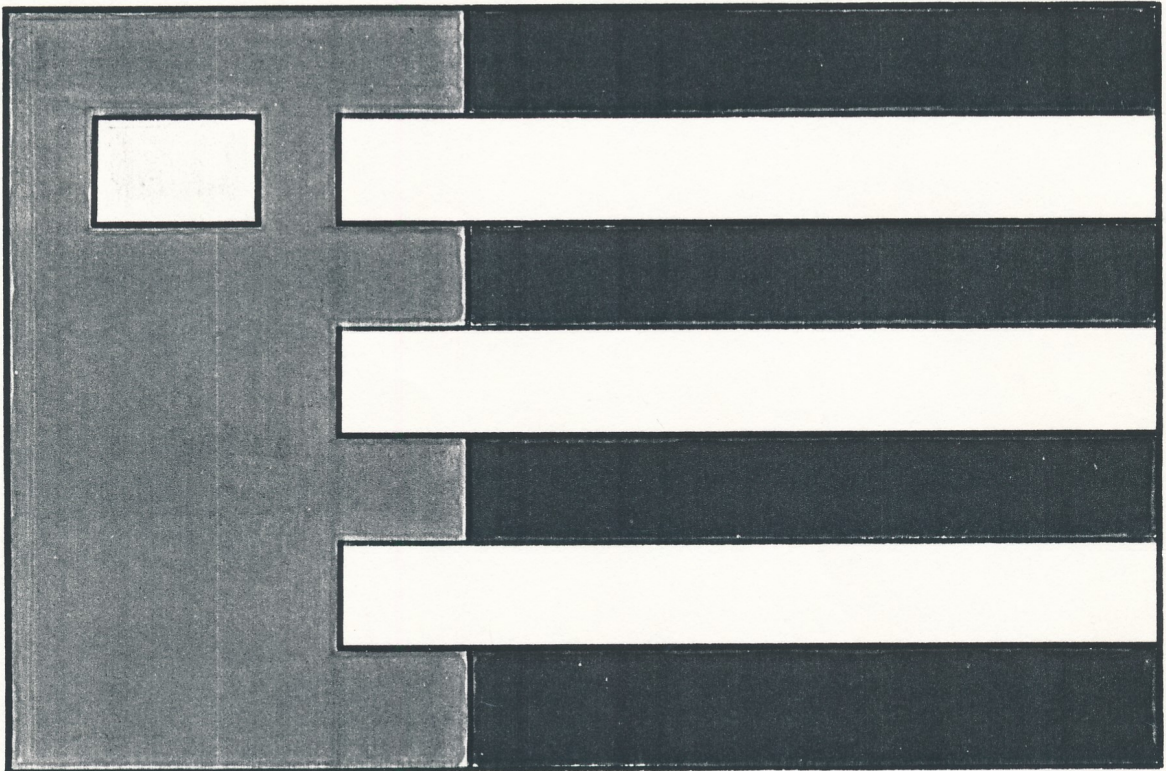
Omschrijving gemeentevlag

De omschrijving is als volgt;

"Rood met drie witte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengteaan de broek-
zijde verkorte even hoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte en aan de
broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken
door de witte banen met in de broektop een geel blok".

Het betreffende raadsbesluit dateert van 20 augustus 1965. .

Omschrijving: rood, met drie witte tot op $2/7$ van de vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenhoge banen, elk $1/7$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $2/5$ van de vlaglengte, gebroken door de witte banen met in de broektop een geel blok.

Raadsbesluit: 20 augustus 1965.

Advies H.R.v.A.: -

E. 1970